

Vodič za analizu troškova i koristi
investicijskih projekata

FOIP biblioteka

© Copyright za prijevod
FOIP 1974. d.o.o., Zagreb, 2007.

Sva prava pridržana.

Nijedan dio ove knjige se ne smije reproducirati ni prenositi u bilo kojem obliku ili bilo kojim sredstvima, niti pohranjivati u bazi podataka bilo koje namjene, osim u slučajevima kratkih navoda u objavljenim radovima, bez prethodne pisane suglasnosti koju je dao FOIP 1974. d.o.o., Zagreb.

Izvornik

Naslov

Guide to cost-benefit analysis of investment projects

Autori

Massimo Florio, Ugo Fini, Mario Genco, François Levarlet,
Silvia Maffii, Alessandra Gracogna, Silvia Vignetti

Nakladnik

Evaluation Unit, DG Regional Policy, European Commission

Godina

2002.

Prijevod

Naslov

Vodič za analizu troškova i koristi investicijskih projekata

Nakladnik

FOIP 1974. d.o.o., Zagreb

Glavni urednik

prof.dr.sc. Jadranko Bendeković, dipl.oec.

Pokrovitelj

Hrvatske vode, Zagreb

Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodnog gospodarstva

Prijevod i lektura

Spes - centar za poduke i prevodilaštvo d.o.o., Zagreb

Grafička priprema, tisak i uvez

Denona d.o.o., Zagreb

CIP zapis dostupan u računalnom katalogu
Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu pod brojem 634826

ISBN 978-953-95771-0-8

Vodič za analizu troškova i koristi investicijskih projekata

Zagreb, 2007.

Uvodna riječ

Proces integriranja pojedinih zemalja u Europsku uniju je u tijeku i Republika Hrvatska se nalazi pred prilagodbama vlastite regulative s pravnim stečevinama Europske unije.

Istovremeno, Republika Hrvatska, kao zemlja kandidat za ulazak u Europsku uniju, ima mogućnost korištenja bespovratnih sredstava predpristupne pomoći u navedenim prilagodbama, a nakon ulaska u Europsku uniju na raspolaganju će imati još značajnija sredstva iz fondova Europske unije za financiranje razvoja.

Okvirna direktiva o vodama Europske unije, dokument koji dugoročno određuje vodnu politiku na europskom prostoru, daje naglasak na očuvanje životnog prostora i okoliša, odnosno na primjenu ekonomskih kriterija u vrednovanju učinka čovjeka na okoliš i procjenu potrebnih mjera u postizanju željenog stanja, kako bi se i u vodnom gospodarstvu osigurao što racionalniji razvoj.

Zbog navedenog, način vrednovanja i odabira projekata u cilju poticanja općeg razvoja dobivaju na značaju, ne samo kroz tehničke, već i financijske, gospodarske i društvene učinke projekata. Na taj se način proces analize od tehnološko-tehničkih aspekata proširuje na financijske, ekonomske i društvene učinke i

opravdanost projekata u procesu razvoja, što znači da je potrebno primijeniti analizu troškova i koristi. U konačnici, cijena koju će plaćati korisnici usluga, treba biti društveno prihvatljiva i istovremeno treba omogućiti pokriće nastalih troškova, kako bi se osigurala materijalna osnova za kontinuiran daljnji razvoj.

Hrvatske vode kao pravna osoba za obavljanje poslova upravljanja vodama u Republici Hrvatskoj prepoznaju potrebu informiranja i obrazovanja u cilju osiguranja racionalnog raspolaganja ograničenim raspoloživim financijskim sredstvima, te radi otvaranja mogućnosti da se u procesu razvoja što više koriste i sredstva predpristupnih fondova Europske unije.

Ova publikacija pruža objašnjenje temeljnih pojmova i procesa analize troškova i koristi investicijskih projekata, pa će njeno korištenje pomoći svim zainteresiranim, a naročito projektantima, komunalnim poduzećima i jedinicama lokalne samouprave, te svim odgovornima u procesu donošenja odluka o vrednovanju i pokretanju investicijskih projekata.

Hrvatske vode
Generalni direktor
Slavko Rajnović, dipl. ing. građ.

Proces investiranja u modernom gospodarstvu se odvija u uvjetima otvorenog tržišnog gospodarstva s pretežitim privatnim vlasništvom. Stoga se kao glavni cilj investiranja najčešće pojavljuje maksimiranje ekonomskih učinaka na što kraći rok, i to s gledišta pojedinih privatnih ekonomskih subjekata. U takvom nastojanju investiranje često dovodi do učinaka koji idu na štetu općih društvenih interesa, naročito na dugi rok. Upravo zbog očuvanja razvoja društva u cjelini, u procesu planiranja investicijskih projekata pojavljuju se i tržišna i društveno-ekonomska učinkovitost, pa ih je obje potrebno analizirati u pripremi dokumentacije za donošenje investicijskih odluka.

Analiza troškova i koristi se odnosi na društveno-ekonomsku učinkovitost investicijskih projekata, koja proizlazi iz brojnih i ne isključivo ekonomskih ciljeva razvoja društva. Njen je značaj naročito velik u onim djelatnostima gdje tržište nije u stanju osigurati pod svim okolnostima optimalnu upotrebu resursa s gledišta društva, kao što su gospodarska i društvena infrastruktura.

Ova publikacija daje prikaz modernih standardiziranih metoda i tehnika, koje se upotrebljavaju u razvijenim zemljama, a usvojila ih je i Europska unija radi primjene prilikom donošenja odluka o sufinanciranju pojedinih investicijskih projekata, te objavila pod nazivom „Guide to cost-benefit analysis of investment projects”.

Imajući na umu naprijed navedeno, Hrvatske vode i FOIP 1974. d.o.o. prepoznali su značaj i potrebu prijevoda i publiciranja izvornog teksta. Ovim putem zahvaljujemo se Hrvatskim vodama, Zagreb koje su dale svesrdnu pomoć, bez koje ova knjiga ne bi bila publicirana.

Svim korisnicima, donositeljima investicijskih odluka, ovlaštenim investicijskim projektantima, procjeniteljima ekonomske vrijednosti i ostalim analitičarima, želimo uspjeh u primjeni analize troškova i koristi, te u povećanju racionalnosti u procesu društveno-ekonomskog razvoja.

FOIP 1974. d.o.o.

Direktor

mr. sc. Tomislav Brozović, dipl. oec.

U okviru programa istraživanja i tehničke pomoći na području regionalnih politika koje provodi Komisija, radna skupina dobila je zadatak pripremiti novo izdanje Vodiča za analizu troškova i koristi velikih projekata, izdanog 1997. godine.

Skupinu za rad na Vodiču koordinirao je profesor Massimo Florio, a činili su je Ugo Finzi, Mario Genco (analiza rizika, projekti na području voda), François Levarlet (projekt gospodarenja otpadom), Silvia Maffii (projekti na području prometa), Alessandra Tracogna (usklađivanje teksta trećeg poglavlja, priloga o diskontnoj stopi i bibliografije), Silvia Vignetti (usklađivanje teksta).

Kratice

AUO	analiza učinka na okoliš	FISR/U	financijska interna stopa rentabilnosti na ulaganje
T/K	omjer troškova i koristi	FISR/K	financijska interna stopa rentabilnosti na vlastiti kapital
ATK	analiza troškova i koristi	ISPA	instrument za strukturne politike u državama kandidatkinjama
KF	Kohezijski fond	IUOV	integrirane usluge opskrbe vodom
kf	konverzijski faktor	NZP	načelo „zagađivač plaća”
DNT	diskontirani novčani tok	SKF	standardni konverzijski faktor
EIB	Europska investicijska banka	SF	strukturni fondovi
ENSV	ekonomska neto sadašnja vrijednost	PDV	porez na dodanu vrijednost
EFRR	Europski fond za regionalni razvoj		
ESP	ekonomska stopa prinosa		
FNSV	financijska neto sadašnja vrijednost		
FISR	financijska interna stopa rentabilnosti		

Sadržaj

Kratice.....	6	2.5.2. Faza 2 - Ispravci za vanjske učinke	41
Predgovor	11	2.5.3. Faza 3 – Od tržišnih do obračunskih cijena	42
Struktura novog izdanja Vodiča	12	2.5.4. Diskontiranje.....	46
Poglavlje 1. - Ocjena projekta u okviru strukturnih fondova, Kohezijskog fonda i ISPA-e		2.5.5. Izračun ekonomske stope prinosa.....	46
Pregled	16	2.6. Višekriterijska analiza	47
1.1. Obuhvat i ciljevi	16	2.7. Osjetljivost i rizik	50
1.2. Definicija projekata	17	2.7.1. Predviđanje neizvjesnosti.....	50
1.3. Odgovornost za prethodnu ocjenu	18	2.7.2. Analiza osjetljivosti.....	50
1.4. Potrebne informacije	19	2.7.3. Analiza scenarija	52
		2.7.4. Analiza vjerojatnosti rizika	52
Poglavlje 2. - Plan ocjenjivača projekta		Poglavlje 3. Prikaz analiza projekata po područjima	
Pregled.....	22	Pregled	55
2.1. Definicija ciljeva	22	3.1. Gospodarenje otpadom.....	56
2.2. Određivanje projekta.....	24	Uvod.....	56
2.2.1. Jasna identifikacija.....	24	3.1.1. Definicija ciljeva	56
2.2.2. Financijski pragovi.....	25	3.1.2. Identifikacija projekta	57
2.2.3. Definicija projekta	25	3.1.3. Analiza opravdanosti i mogućnosti	58
2.3. Analiza opravdanosti i mogućnosti	26	3.1.4. Financijska analiza.....	61
2.4. Financijska analiza	27	3.1.5. Ekonomska analiza	62
2.4.1. Vremenski horizont.....	32	3.1.6. Ostali kriteriji ocjene.....	66
2.4.2. Određivanje ukupnih troškova	32	3.1.7. Analiza osjetljivosti i rizika.....	66
2.4.3. Prihodi projekta.....	33	3.1.8. Studija slučaja: ulaganje u spalionicu uz obnavljanje energije.....	67
2.4.4. Ostatak vrijednosti ulaganja.....	34	3.2. Vodoopskrba i pročišćavanje	70
2.4.5. Usklađivanje za inflaciju.....	34	Uvod	70
2.4.6. Financijska održivost	35	3.2.1. Definicija ciljeva	70
2.4.7. Određivanje diskontne stope.....	35	3.2.2. Identifikacija projekta	72
2.4.8. Određivanje pokazatelja	35	3.2.3. Analiza opravdanosti i mogućnosti	72
2.4.9. Određivanje stope sufinanciranja	37	3.2.4. Financijska analiza.....	75
2.5. Ekonomska analiza	37	3.2.5. Ekonomska analiza	75
2.5.1. Faza 1 - Ispravci za fiskalne aspekte.....	38	3.2.6. Ostali kriteriji ocjene.....	78

3.2.7. Analiza osjetljivosti i rizika.....	79	3.7.2. Identifikacija projekta	115
3.2.8. Studija slučaja: podloga za upravljanje integriranim uslugama opskrbe vodom.....	79	3.7.3. Analiza opravdanosti i mogućnosti	115
3.3. Promet	91	3.7.4. Financijska analiza	116
Uvod	91	3.7.5. Ekonomska analiza	116
3.3.1. Definicija ciljeva	92	3.7.6. Ostali kriteriji ocjene.....	117
3.3.2. Identifikacija projekta	93	3.7.7. Analiza osjetljivosti i rizika.....	117
3.3.3. Analiza opravdanosti i mogućnosti	94	3.8. Muzeji i arheološki parkovi	117
3.3.4. Financijska analiza.....	98	3.8.1. Definicija ciljeva	117
3.3.5. Ekonomska analiza	98	3.8.2. Identifikacija projekta	117
3.3.6. Ostali kriteriji ocjene.....	101	3.8.3. Analiza opravdanosti i mogućnosti	118
3.3.7. Analiza osjetljivosti, scenarija i rizika.....	101	3.8.4. Financijska analiza.....	118
3.3.8. Studija slučaja: ulaganje u autocestu	102	3.8.5. Ekonomska analiza	118
3.4. Prijenos i distribucija energije..	108	3.8.6. Ostali kriteriji ocjene.....	119
3.4.1. Definicija ciljeva	108	3.8.7. Analiza osjetljivosti i rizika.....	119
3.4.2. Identifikacija projekta	108	3.9. Bolnice i ostala zdravstvena infrastruktura.....	119
3.4.3. Analiza opravdanosti i mogućnosti	109	3.9.1. Definicija ciljeva	119
3.4.4. Financijska analiza.....	109	3.9.2. Identifikacija projekta	119
3.4.5. Ekonomska analiza	109	3.9.3. Analiza opravdanosti i mogućnosti	120
3.4.6. Ostali kriteriji ocjene.....	110	3.9.4. Financijska analiza.....	120
3.4.7. Analiza osjetljivosti i rizika.....	110	3.9.5. Ekonomska analiza	120
3.5. Proizvodnja energije	110	3.9.6. Ostali kriteriji ocjene.....	121
3.5.1. Definicija ciljeva	110	3.9.7. Analiza osjetljivosti i rizika.....	121
3.5.2. Identifikacija projekta	110	3.10. Šume i parkovi.....	121
3.5.3. Analiza opravdanosti i mogućnosti	111	3.10.1. Definicija ciljeva	121
3.5.4. Financijska analiza.....	111	3.10.2. Identifikacija projekta	122
3.5.5. Ekonomska analiza	111	3.10.3. Analiza opravdanosti i mogućnosti	122
3.5.6. Ostali kriteriji ocjene.....	112	3.10.4. Financijska analiza.....	123
3.5.7. Analiza osjetljivosti i rizika.....	112	3.10.5. Ekonomska analiza	123
3.6. Luke, zračne luke i infrastrukturne mreže	112	3.10.6. Ostali kriteriji ocjene.....	124
3.6.1. Definicija ciljeva	112	3.10.7. Analiza osjetljivosti i rizika.....	124
3.6.2. Identifikacija projekta	112	3.11. Telekomunikacijska infrastruktura	124
3.6.3. Analiza opravdanosti i mogućnosti	113	3.11.1. Definicija ciljeva	124
3.6.4. Financijska analiza.....	113	3.11.2. Identifikacija projekta	124
3.6.5. Ekonomska analiza	113	3.11.3. Analiza opravdanosti i mogućnosti	125
3.6.6. Ostali kriteriji ocjene.....	114	3.11.4. Financijska analiza.....	125
3.6.7. Analiza osjetljivosti i rizika.....	114	3.11.5. Ekonomska analiza	126
3.7. Infrastruktura obrazovanja	115	3.11.6. Ostali kriteriji ocjene.....	126
3.7.1. Definicija ciljeva	115	3.11.7. Analiza osjetljivosti i rizika.....	126
		3.12. Industrijske zone i tehnološki parkovi	126

3.12.1. Definicija ciljeva	126
3.12.2. Identifikacija projekta	127
3.12.3. Analiza opravdanosti i mogućnosti	127
3.12.4. Financijska analiza.....	127
3.12.5. Ekonomska analiza	128
3.12.6. Ostali kriteriji ocjene.....	128
3.12.7. Analiza osjetljivosti i rizika.....	128
3.13. Industrijska i ostala proizvodna ulaganja	129
3.13.1. Definicija ciljeva	129
3.13.2. Identifikacija projekta	129
3.13.3. Analiza opravdanosti i mogućnosti	130
3.13.4. Financijska analiza.....	130
3.13.5. Ekonomska analiza	130
3.13.6. Ostali kriteriji ocjene.....	131
3.13.7. Analiza osjetljivosti i rizika.....	131

**Prilog A Pokazatelji učinaka
projekta .....**

A.1. Neto sadašnja vrijednost.....	132
A.2. Interna stopa rentabilnosti	134
A.3. Omjer koristi i troškova	135

Prilog B Izbor diskontne stope.....

B.1. Financijska diskontna stopa... ..	136
B.2. Društvena diskontna stopa	137

**Prilog C Određivanje stope
sufinanciranja .....**

C.1. Regulatorni okvir	140
C.2. Pravila oblikovanja	140
C.2.1. Izračun financijske stope rentabilnosti na ukupni trošak ulaganja (prije intervencije sredstvima EU)	142
C.2.2. Izračun financijske stope prinosa na nacionalni kapital (nakon bespovratnih sredstava EU).....	142
C.2.3. Izračun ekonomske stope prinosa	142

**Prilog D Analiza osjetljivosti i
rizika .....**

**Prilog E Novčano vrednovanje usluga
vezanih uz zaštitu okoliša ..**

E.1. Zašto vrednujemo okoliš?	147
E.2. Ocjena učinaka razvojnih projekata na okoliš	147

E.3. Što postizemo mjerenjem novčanih koristi?	149
E.3.1. Skretanje izdataka i izbjegavanje troškova	150
E.3.2. Funkcije doziranja i odgovora.....	151
E.3.3. Metoda hedonističke cijene	151
E.3.4. Metoda troška putovanja	151
E.3.5. Metode temeljene na hipotetskim tržištima: metoda ocjene nepoznatog	152
E.3.6. Prijenos koristi	153
E.4. Različiti koraci analize troškova i koristi na području zaštite okoliša	154

**Prilog F Dostupnost i ocjena
distributivnog učinka .....**

**Prilog G Sadržaj investicijske
studije .....**

Kazalo .....

Temeljni pojmovi	161
Financijska analiza	162
Ekonomska analiza	164
Ostali elementi ocjene.....	165
Bibliografija	167
Općenito	167
Poljoprivreda	168
Obrazovanje	168
Energetika	169
Okoliš	169
Zdravstvo	170
Industrijski projekti	170
Turizam i zabava	170
Promet	171
Voda	173

Dodatak .....

Predgovor

Analiza troškova i koristi investicijskih projekata izričito se zahtijeva novim uredbama Europske unije za strukturne fondove: Kohezijski fond i Instrument za predpristupne zemlje (ISPA), i to za projekte s proračunom većim od 50 milijuna eura, 10 milijuna eura odnosno 5 milijuna eura.

Dok su države članice odgovorne za prethodnu ocjenu, Komisija Europske unije mora ocijeniti kvalitetu te ocjene kako bi projektnom prijedlogu odobrila sufinanciranje i odredila stopu sufinanciranja.

Mnoge se razlike javljaju između infrastrukturnih i proizvodnih ulaganja; one se javljaju i ovisno o regijama, zemljama, različitim teorijama i metodologijama ocjenjivanja, a k tome i između različitih administrativnih postupaka tih triju fondova.

Unatoč tim razlikama, većina projekata ima neke zajedničke aspekte i njihova bi ocjena trebala biti izražena na jedinstveni način.

Osim općih metodoloških aspekata, ova provjera troškova i koristi predstavlja koristan alat za poticanje dijaloga između partnera, država članica i Komisije, predlagatelja projekata, službenika i konzultanata; ona je pomoćno sredstvo zajedničkog donošenja odluka. Ona je i

sredstvo kojim postupci odabira projekata i odlučivanja o financiranju postaju transparentniji.

U okviru svojih obveza u pogledu ocjene projekata koje joj države članice dostavljaju vezano uz regionalnu politiku, Komisija se (DG Regio) služi Vodičem za analizu troškova i koristi velikih projekata. Unutar tri godine od posljednjeg ažuriranja došlo je do znatnog razvoja političkog, pravnog i tehničkog konteksta, što zahtijeva njegovo ponovno izdavanje.

Ovaj Vodič nudi službenicima EU, vanjskim konzultantima i svim uključenim stranama plan procesa ocjenjivanja. Tekst je konkretno namijenjen službenicima EU, no istovremeno daje korisne naznake i predlagateljima projekata u pogledu određenih informacija koje zahtijeva Komisija.

Posebne zadaće ovog, ažuriranog izdanja jesu:

- uključiti u ovaj dokument kretanja politika Zajednice, financijske instrumente i analizu troškova i koristi;
- protkati tekst raspravama Komisije vezanima uz oblikovanje stopa sufinanciranja projekata;
- pružiti tehničku podršku čitatelju.

Struktura novog izdanja Vodiča

Vodič je podijeljen u sljedeća poglavlja:

- Poglavlje 1.
Ocjena projekta u okviru strukturnih fondova, Kohezijskog fonda i ISPA-e
- Poglavlje 2.
Plan ocjenjivača projekta
- Poglavlje 3.
Prikaz analiza projekata po područjima
- Prilozi
- Kazalo temeljnih pojmova
- Bibliografija

Svako poglavlje sadrži:

- A) glavni tekst;
- B) tablice i slike;
- C) prikaze.

Dvije su vrste prikaza:

- prikazi zakonodavstva, u kojima su predstavljeni najvažniji dijelovi uredaba strukturnih fondova, Kohezijskog fonda i ISPA-e;
- prikazi primjera, u kojima su predstavljeni kako kvalitativni, tako i kvantitativni primjeri određenog pitanja obrađenog u glavnom tekstu.

Ponegdje se ključne informacije nalaze u prikazima i tablicama, tako da čitatelju preporučujemo da vrijeme posveti i njihovom pomnijem proučavanju.

Poglavlje 1.

Ocjena projekta u okviru strukturnih fondova, Kohezijskog fonda i ISPA-e.

Ovo poglavlje je uvod u ciljeve, obuhvat i upotrebu Vodiča, kao i u glavne teme koje obrađuje. Počevši od uredaba Europskog fonda za regionalni razvoj, Kohezijskog fonda i ISPA-e, poglavlje se usmjerava na pravne uvjete kod donošenja odluka o sufinanciranju, kao i u procesu ocjene projekata s tim u vezi.

Glavni naglasak poglavlja je na činjenici da bi, unatoč razlikama u postupcima i metodama, koje postoje između ova tri fonda, ekonomska logika analize i metodologije trebala biti jednaka.

1.1. Obuhvat i ciljevi. U ovome podpoglavlju naglasak je stavljen na ciljeve i instrumente Europskog fonda za regionalni razvoj, Kohezijskog fonda i ISPA-e. Počevši od uredaba ovaj dio je usmjeren na glavne obuhvate fondova.

1.2. Definicija projekata. U ovome podpoglavlju definiraju se projekti na koje se može primijeniti postupak procjene instrumenata Europskog fonda za regionalni razvoj, Kohezijskog fonda i ISPA-e. U njemu su objašnjena glavna područja primjene fondova, financijski pragovi za ocjenu projekata i razlike između stopa sufinanciranja.

1.3. Odgovornost za prethodnu ocjenu.

U ovome podpoglavlju se objašnjava odgovornost za prethodnu ocjenu projekata svakog od triju fondova. Također, ovo podpoglavlje se bavi glavnim razlikama uvedenima novim uredbama na ovom području.

1.4. Potrebne informacije. Ovdje se daje popis informacija potrebnih za pripremu i ocjenu projekata.

Poglavlje 2.

Plan ocjenjivača projekta. U ovom poglavlju prikazani su operativni alati za pripremu, ali i za ocjenu projekata: u svakom se podpoglavlju razmatraju točke gledišta predlagača i ocjenjivača. Struktura je strogo operativna, a informacije su dane i u obliku kontrolnih lista, često postavljanih pitanja, uobičajenih grešaka koje valja izbjeći.

Podpoglavlja su sljedeća:

2.1. Definicija ciljeva. Ovo se podpoglavlje bavi jasnim definiranjem glavnih ciljeva i očekivanih rezultata projekta. Ovdje je objašnjeno kako naglasiti društveno-ekonomske varijable na koje projekt može utjecati te kako ih mjeriti u cilju ocjene očekivanog društveno-ekonomskog učinka i stupnja dosljednosti specifičnih projektnih ciljeva u odnosu na razvojne politike EU-a.

2.2. Identifikacija projekta. Ovo podpoglavlje sadrži naznake o tome kako započeti s identifikacijom općeg oblika projekta i njegovog logičkog okvira, u skladu s najčešćim preporukama navedenima u uredbama u vezi s analizom troškova i koristi, financijskim pragovima i definicijom projekta.

2.3. Analiza opravdanosti i mogućnosti.

Praktične preporuke oslikane su jednostavnim, konkretnim primjerima, posebice za analizu mogućnosti, pri čemu se razlikuju mogućnosti u pogledu načina, tehnologije, geografskog smještaja i kronologije. Tipični sadržaj za investicijsku studiju nalazi se u Prilogu G.

2.4. Financijska analiza. Ovdje su dane informacije o načinu provedbe financijske analize. Počevši od osnovnih tablica ovo podpoglavlje objašnjava kako provesti studiju, od definicije glavnih stavki koje je potrebno uključiti u tablice do izračuna financijske stope rentabilnosti i financijske neto sadašnje vrijednosti (kako ulaganja, tako i vlastitog kapitala). Pristup je strogo operativan i neki se primjeri daju u obliku studija slučaja (prikaza).

Glavna tehnička pitanja koja valja riješiti pri provedbi analize jesu:

- izbor vremenskog horizonta;
- određivanje ukupnog troška;
- određivanje ukupnih prihoda;
- identifikacija ostatka vrijednosti na kraju vijeka projekta;
- praćenje inflacije;
- financijska održivost;
- izbor prikladne diskontne stope (vidjeti također Prilog B);
- način izračuna financijske odnosno ekonomske stope prinosa i njezina uporaba za potrebe ocjene (vidjeti također Prilog A).

2.5. Ekonomska analiza. Počevši od financijske analize i tablice financijskih tokova cilj je ocijeniti standardnu metodologiju za tri koraka definiranja konačne tablice ekonomske analize:

- ispravak za fiskalne aspekte;
- ispravak za vanjske učinke;
- određivanje konverzijskih faktora.

Ovo podpoglavlje usredotočeno je na način izračuna društvenih troškova i koristi projekta i mogućnost njihova utjecaja na krajnji ishod. Ono pruža smjernicu za izračun ekonomske stope prinosa i razumijevanje njezinog ekonomskog značenja pri ocjeni projekta.

2.6. Višekriterijske analiza. Ovo podpoglavlje obuhvaća situacije u kojima je stopa prinosa nedostatan pokazatelj učinka i potrebna je dopunska analiza.

2.7. Analiza osjetljivosti i rizika. Ovo podpoglavlje daje općeniti prikaz načina na koji se prati neizvjesnost u investicijskim projektima. Prilog D je operativni instrument za provedbu te tehnike.

Poglavlje 3. Prikaz analiza projekata po područjima

U ovom poglavlju nudi se detaljnije razmatranje tehnike analize troškova i koristi za pojedina područja. Obuhvaćena su sljedeća područja:

1. gospodarenje otpadom;
2. vodoopskrba i pročišćavanje;
3. promet.

Manje detaljni prikaz pristupa analizi troškova i koristi predlaže se za sljedeća područja:

4. prijevoz i distribucija energije;
5. proizvodnja energije;
6. luke, zračne luke i infrastrukturne mreže;
7. infrastruktura obrazovanja;
8. muzeji i arheološki parkovi;
9. bolnice;
10. šume i parkovi;
11. telekomunikacijska infrastruktura;

12. industrijske zone i tehnološki parkovi;
13. industrijska i ostala proizvodna ulaganja.

Prilozi

U ovom dijelu razmatraju se neka tehnička pitanja i daju preporuke za poboljšanje učinkovitosti metodologije ocjenjivanja.

U bitnome prilozi razmatraju sljedeće:

- A pokazatelje učinaka projekta;
- B izbor diskontne stope;
- C određivanje stope sufinanciranja;
- D analizu osjetljivosti i rizika;
- E novčanu procjenu usluga za zaštitu okoliša;
- F ocjenu distributivnog utjecaja;
- G sadržaj investicijske studije.

Kazalo temeljnih pojmova

Kazalo temeljnih pojmova sadrži ključne riječi u analizi projekta. Uključuje popis najčešće korištenih tehničkih izraza u analizi troškova i koristi investicijskih projekata.

Bibliografija

U ovom dijelu nalaze se odabrane reference za detaljnije proučavanje najčešćih tehnika analize troškova i koristi.

Bibliografija je strukturirana na sljedeći način:

- općenito;
- energetika;
- promet;
- voda;
- okoliš;
- obrazovanje;
- turizam i zabava;
- zdravstvo;
- poljoprivreda;
- industrijski projekti.